

[Christophersen]

folketinget og folketingets partier ud fra hver deres forudsætninger må søge at opnå indflydelse.

Regeringen og statsministeren taler om nødvendigheden af samarbejde. Jeg vil gerne om dette sige, at det godt kan undre lidt at observere, hvad socialdemokratiet egentlig forestiller sig ved det begreb. Sådan som jeg har læst åbningstalen, forestiller statsministeren sig ved samarbejde, at det skal bestå i, at regeringen først skal få den ene halvdel af sit program igennem med den ene halvdel af salen, så skal den kunne få den anden halvdel af sit program igennem med den anden halvdel af salen, derefter skal den med den første halvdel af salen kunne vælte den anden halvdel ønsker, og så skal den til sidst sammen med os andre kunne vælte, hvad SF måtte have af krav til det politiske arbejde. Denne tanke om at opnå det bedste af to verdener må selvfølgelig være skøn, men jeg tror, den er umulig i det praktiske politiske arbejde. Politisk samarbejde må bygge på gensidighed, på tillid, der er ikke ensrettet trafik i den gade, der må være færdsel i begge vejretninger.

Vi mener, at det politiske samarbejde er en nødvendighed, og jeg tror, at befolkningen forventer det af os, men det forudsætter, at regeringen ser i øjnene, at et samarbejde har sin pris, og at socialdemokratiet ikke i et folketing, hvor der er et ikke-socialistisk flertal, kan komme og kræve, at et socialdemokratisk handlingsprogram, der er skåret over en socialistisk læst og lavet i samarbejde med LO, skal kunne gennemtrumfes. Det er en urimelighed, og det er en umulighed. Hvis der skal samarbejdes, så må det bygge på gensidighed. Og her har vi jo nogle problemer, nogle områder, hvor vi ved, der er stor uenighed.

Regeringen har en række elementer af tvang i sin politik, som vi er modstandere af: tvangsindgreb over for pensionskasser, tvangsindgreb over for erhvervslivet med henblik på at få flere praktikpladser, tvangsindgreb over for lønmodtagerne ved at forhindre dem i at arbejde over, tvangsindgreb over for det økonomiske system ved at ønske en obligatorisk ordning med overskudsdeling og central fond gennemført. Alle disse tvangselementer vender vi os imod.

Vi tror, at det danske samfund i de kommende år har behov for større frihed. Vi tror,

at man har behov for i højere grad at appellere til den enkeltes ansvarlighed, den enkeltes lyst til selv at gøre noget og selv at træffe beslutninger uden ustandselig at skulle blive jaget til det eller tvunget til det af det offentlige. Vi ønsker derfor i stedet for det, regeringen stiller op, at erhvervslivet får en større selvfinansieringsgrad. Vi ønsker, at der skal gives incitament til flere lærepladser i erhvervslivet. Vi ønsker, at det skal være muligt for folk at bestille noget mere i stedet for at bestille noget mindre, og vi ønsker, at ejendomsretten skal udbredes ved gennemførelse af så mange frivillige begunstigende ordninger som overhovedet muligt. På hele dette store felt, hvor diskussionen er, om vi skal have mere tvang eller mere frihed, er det klart, at regeringen må gøre op med sig selv, hvilken vej den ønsker at gå, hvis den vil have oppositionen i tale, og her tror jeg trygt jeg kan tale på mange partiers vegne.

Et andet område, hvor regeringen også må gøre op med sig selv, hvilket valg den vil træffe, er naturligvis sammenhængen i hele den økonomiske politik. Regeringen kommer med udgiftskrævende forslag, og vi har samtidig et stærkt voksende underskud på finansloven. Det er i og for sig i sin orden, men forudsætningen må være, at regeringen fortæller, hvordan den vil løse de problemer, dette afstedkommer. Vil den gennemføre skatteforhøjelser? Så er det et valg, den kan træffe. Det har vi ikke hørt noget om, det hører vi måske noget om senere. Men det er et spørgsmål, regeringen nødvendigvis må besvare. Den kan også gå den vej, at den vil gennemføre udgiftsreformer. Så er det et andet valg, den dermed træffer, men den undgår ikke at svare på, om den vil noget sådant, for ellers er der ingen sammenhæng i den økonomiske politik, den fører. Efter vor opfattelse er skatte- og afgiftsforhøjelser at lægge gift for produktion, for investering, at skabe yderligere mismod. Den rigtige vej må bestå i fornuftige udgiftsreformer, som finansierer en økonomisk politik, som sætter gang i produktion og beskæftigelse.

Det tredje felt, hvor der også er en mod-sætning, hvor regeringen også må gøre op med sig selv, hvad den vil, er spørgsmålet om, hvordan den vil skabe mere beskæftigelse. Skal det ske, hvad den synes at være mest tilbøjelig til at mene, ved flere offentlige job, ved flere offentlige praktikpladser, ved selek-